

Chương 4 KHÓA SỔ VÀ LẬP BCTC

1

Mục tiêu

Sau khi nghiên cứu xong chương này, sinh viên có thể:

- Giải thích các nguyên tắc kế toán áp dụng trong việc xác định lợi nhuận;
- Giải thích các bút toán điều chỉnh và khóa sổ;
- Trình bày các bước hoàn thành chu trình kế toán;
- Lập các báo cáo tài chính đơn giản;
- Phân tích một số chỉ tiêu cơ bản của báo cáo tài chính.

2

Nội dung

- ✓ Các nguyên tắc kế toán để xác định lợi nhuận
- ✓ Các bút toán điều chỉnh
- ✓ Các bút toán khóa sổ và kết chuyển
- ✓ Hoàn thành chu trình kế toán

3

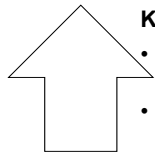
Các nguyên tắc kế toán để xác định lợi nhuận

- Lợi nhuận và cơ sở dồn tích.
- Kỳ kế toán.
- Nguyên tắc ghi nhận doanh thu.
- Nguyên tắc phù hợp

4

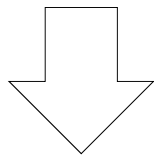
Lợi nhuận và cơ sở dồn tích

Xác định lợi nhuận là xác định thời điểm ghi nhận các nghiệp vụ.

Kế toán theo cơ sở dồn tích

- Ghi nhận doanh thu khi phát sinh, không căn cứ vào thời điểm thu tiền
- Ghi nhận chi phí khi phát sinh, không căn cứ vào thời điểm chi tiền

Kế toán theo cơ sở tiền

- Ghi nhận doanh thu khi thu tiền.
- Ghi nhận chi phí khi chi tiền.

5

Ví dụ 1

Ngày 30.12.20x0, công ty A nhận được hóa đơn với số tiền là 40 triệu đồng về tiền thuê văn phòng tháng 12/20x0 từ bên cho thuê là công ty H nhưng chưa trả tiền vì theo hợp đồng, khoản này sẽ được thanh toán vào ngày 05.01.20x1. Hãy lập định khoản tháng 12/20x0.

Công ty A	Công ty H
Kế toán theo Cơ sở tiền	
Chưa ghi nhận giao dịch	Chưa ghi nhận giao dịch
Kế toán theo Cơ sở dồn tích	
Nợ TK Chi phí QLDN: 40.000.000 Có TK Phải trả NB: 40.000.000	Nợ TK Phải thu KH: 40.000.000 Có TK DTBH: 40.000.000

6

Bài tập thực hành 1:

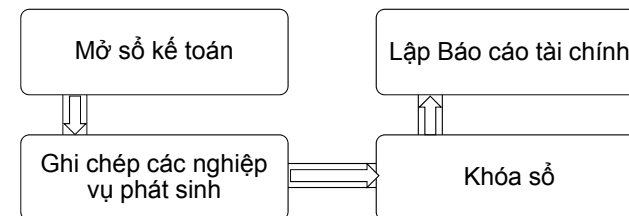
Ngày 02.01.20x0, Công ty Kho Vận Ngoại Thương cho Công ty Thủy Sản Nam Việt thuê kho lạnh với giá 12 triệu đồng/tháng. Công ty Nam Việt trả ngay 36 triệu đồng cho thời gian thuê kho từ 01.01.20x0 đến 31.3.20x0. Hãy điền số liệu vào bảng sau:

	Tháng 1	Tháng 2	Tháng 3
Cty	Doanh thu		
CS Tiền			
CS Dồn tích			
Cty	Chi phí		
CS Tiền			
CS Dồn tích			

7

Kỳ kế toán

- Kỳ kế toán là khoảng thời gian hoàn thành một chu trình kế toán:

8

Kỳ kế toán

- Kỳ kế toán cơ bản là 12 tháng, gọi là niên độ kế toán hay năm tài chính.
- Kỳ kế toán
 - Để đảm bảo thông tin kế toán được báo cáo thường xuyên và;
 - So sánh thông tin (kỳ này với kỳ trước).
- Việc phân chia các nghiệp vụ vào từng kỳ phải đúng đắn để lợi nhuận được xác định một cách đáng tin cậy.

9

Nguyên tắc ghi nhận doanh thu

- Doanh thu được ghi nhận trên cơ sở dồn tích
 - Thời điểm ghi nhận doanh thu là thời điểm cung cấp hàng hóa, dịch vụ, không phụ thuộc vào việc khách hàng đã trả tiền hay chưa
 - Số tiền ghi nhận doanh thu là giá bán của sản phẩm, hàng hóa, dịch vụ đã cung cấp cho khách hàng.

10

Bài tập thực hành 2:

- Công ty Truyền thông VDC nhận thực hiện dịch vụ thực hiện một show quảng cáo trên truyền hình cho công ty N. Ngày 25.6.20x1, khách hàng trả phí trọn gói là 520 triệu đồng. Show truyền hình được phát sóng ngày 11.8.20x1. Kế toán của công ty VDC sẽ ghi nhận doanh thu vào tháng 6.20x1 hay tháng 8.20x1? Tại sao?
- Để có được khách hàng mới, công ty VDC đã chấp nhận thực hiện một dịch vụ tương tự cho công ty Khánh Hà với giá chỉ là 350 triệu đồng trong khi giá thông thường của dịch vụ này như trên là 520 triệu đồng. Lúc này, công ty sẽ ghi nhận doanh thu là bao nhiêu?

11

Nguyên tắc phù hợp

- Chi phí phải được ghi nhận phù hợp với doanh thu.
 - Giúp việc đo lường lợi nhuận đúng đắn.
 - Thực hiện:
 - ✓ Xác định tất cả các chi phí phát sinh trong mỗi kỳ kế toán;
 - ✓ Đo lường chi phí đảm bảo sự phù hợp với doanh thu trong mỗi kỳ kế toán

12

Ví dụ 2:

Có tình hình trong tháng 3/20x1 tại Cty thương mại ABC như sau:

1. Mua hàng X nhập kho để kinh doanh là 600 triệu đồng, đã trả bằng chuyển khoản.
2. Xuất kho 2/3 lô hàng X với giá bán là 520 triệu đồng, đã thu ngay bằng tiền mặt là 320 triệu đồng.
3. Trả tiền thuê cửa hàng kinh doanh cho tháng 3, 4, 5/20x1 là 9 triệu đồng (mỗi tháng là 3 triệu đồng), trả bằng tiền mặt.
4. Mua hàng nhập kho để tiếp tục kinh doanh là 200 triệu đồng, chưa trả tiền cho người bán.

Yêu cầu: Hãy tính doanh thu, chi phí và lợi nhuận của cty trong tháng 3/20x1.

13

Các bút toán điều chỉnh

- ❑ Khái niệm
- ❑ Các bút toán điều chỉnh cơ bản

14

Khái niệm

- ❑ Cuối mỗi kỳ kế toán, một quá trình điều chỉnh cần được thực hiện nhằm hai mục đích:
 - Bảo đảm ghi nhận doanh thu và chi phí trên cơ sở dồn tích và phù hợp, từ đó xác định lợi nhuận của doanh nghiệp.
 - Là quá trình đưa các tài khoản **tài sản** và **nợ phải trả** vào trạng thái sẵn sàng cho việc lập báo cáo tài chính.

15

Các bút toán điều chỉnh cơ bản

- ✓ Chi phí trả trước;
- ✓ Khấu hao tài sản cố định;
- ✓ Chi phí phải trả;
- ✓ Doanh thu chưa thu tiền;
- ✓ Doanh thu chưa thực hiện.

16

Chi phí trả trước

- Khái niệm
- Tài khoản sử dụng

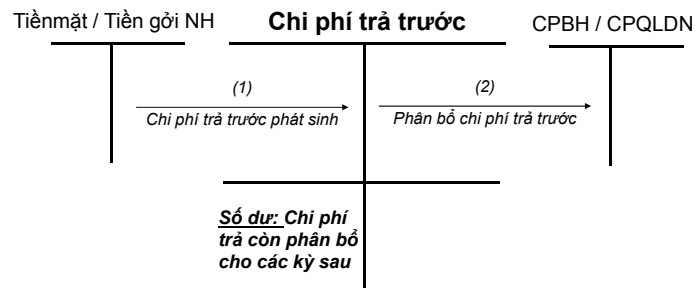
17

Khái niệm

- Chi phí trả trước là các khoản đã chi ra trong một kỳ kế toán nhưng lại có liên quan đến kết quả kinh doanh của nhiều kỳ kế toán sau đó.
- Điều chỉnh chi phí trả trước là **phân bổ chi phí trả trước** vào các kỳ kế toán một cách phù hợp.
- Các loại chi phí trả trước thường gặp
 - Tiền thuê mặt bằng trả trước
 - Tiền bảo hiểm
 - Chi phí quảng cáo trả trước

18

Sơ đồ tài khoản

19

Ví dụ 3

Tháng 8/20x1, Công ty Bạch Dương chi ra 360 triệu đồng bằng TGNH để trả trước tiền quảng cáo trên truyền hình trong một năm, tính từ ngày 01 tháng 9 năm 20x1.

Yêu cầu: Định khoản nghiệp vụ có liên quan trong tháng 8, 9/20x1

20

Bài tập thực hành 3

1. Ngày 01.3.20x1, nhằm phục vụ cho hoạt động bán hàng, Công ty TNHH Hải Nam đã chi tiền mặt 480 triệu đồng để thuê kho hàng từ Công ty An Thái với thời gian thuê là 12 tháng. Thời gian bắt đầu thuê kho từ 01.4.20x1.
2. Ngày 09.3.20x1, Công ty trả chi phí lãi vay của tháng 02.20x1 cho ngân hàng A là 30 triệu đồng bằng tiền gửi ngân hàng.
3. Ngày 15.3.20x1, Công ty trả trước 8 triệu đồng trong 12 triệu đồng tiền mua 2 máy điều hòa từ công ty Nguyễn Kim.
4. Ngày 28.3.20x1, Công ty Hải Nam chi tiền mặt 120 triệu đồng để mua bảo hiểm cháy nổ cho kho hàng vừa thuê với thời hạn 01 năm từ công ty AIG. Thời gian bắt đầu tính bảo hiểm là 01.4.20x1.

21

Bài tập thực hành 3

Yêu cầu:

- a. Xác định nghiệp vụ kinh tế nào liên quan đến chi phí trả trước và hạch toán đối với các nghiệp vụ có liên quan đến chi phí trả trước.
- b. Thực hiện các bút toán điều chỉnh chi phí trả trước vào ngày 30.4.20x1 (nếu có).

22

Khấu hao tài sản cố định

- Khái niệm
- Tài khoản sử dụng khi trích khấu hao TSCĐ

23

Khái niệm

- Khấu hao TSCĐ là sự phân bổ giá gốc của tài sản cố định vào chi phí của các kỳ mà TSCĐ được sử dụng
- Phương pháp phân bổ giá gốc của TSCĐ tho thời gian sử dụng hữu ích gọi là phương pháp khấu hao đường thẳng.

24

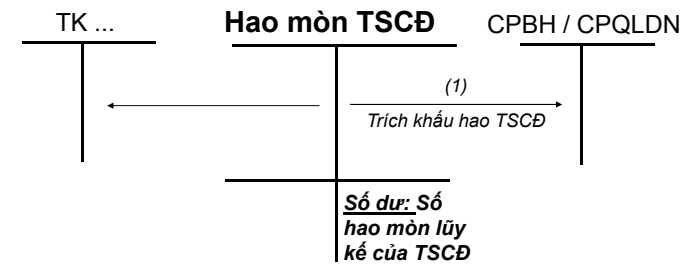
Ví dụ 4a

Trong tháng 8/20x1, Công ty Hoa Viên đã mua một máy bơm cao áp (TSCĐ hữu hình – TSCĐ HH) với giá gốc là 240 triệu đồng, trả ngay cho người bán một nửa bằng tiền mặt. Máy bơm được đưa vào sử dụng cho công tác bán hàng từ ngày 01.9.20x1. Thời gian sử dụng: 60 tháng. Yêu cầu:

- Định khoản nghiệp vụ mua TSCĐ.
- Tính mức khấu hao 1 tháng
- Tính mức khấu hao của năm 20x1

25

Sơ đồ tài khoản

26

Ví dụ 4b

Sử dụng số liệu của ví dụ 4a.

Yêu cầu:

- Định khoản nghiệp vụ trích khấu hao TSCĐ. (Kỳ kế toán là tháng)
- Trình bày thông tin về TSCĐ tại ngày 31.12.20x1
 - TSCĐ hữu hình
 - Nguyên giá
 - Hao mòn lũy kế

27

Bài tập thực hành 4

Tính số liệu vào ngày 31.12.20x4

Thông tin	Công ty A	Công ty B	Công ty C
TSCĐ thuần	?	?	44
- Nguyên giá	312	?	?
- Khấu hao lũy kế	?	(174)	?
Thời gian SD ước tính	6	5	7
Thời gian bắt đầu sử dụng	01.20x1	01.20x2	07.20x3

28

Chi phí phải trả

- ❑ Khái niệm
- ❑ Tài khoản sử dụng

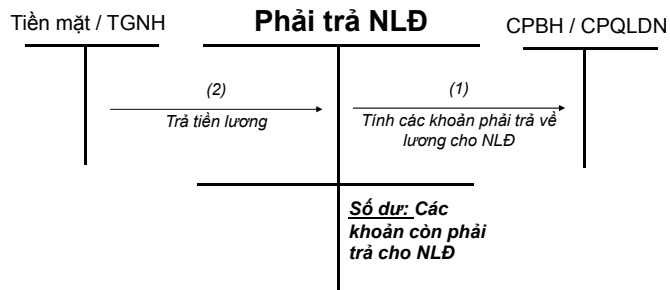
29

Khái niệm

- ❑ Chi phí phải trả liên quan đến các khoản chi phí đã phát sinh nhưng chưa trả tiền.
 - Chi phí phải trả về tiền lương
 - Chi phí phải trả về dịch vụ đã sử dụng
 - Các khoản chi phí phải trả khác
- ❑ Chi phí phải trả là một khoản Nợ phải trả
- ❑ Bút toán điều chỉnh là ghi nhận chi phí cùng với một khoản nợ phải trả.

30

Sơ đồ tài khoản

Chi phí phải trả về tiền lương

31

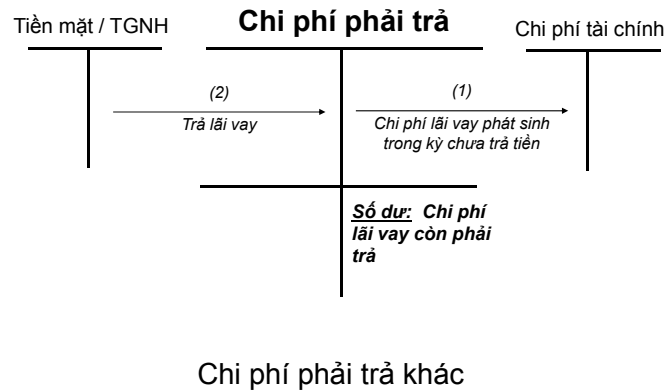
Sơ đồ tài khoản

Chi phí phải trả về dịch vụ chưa trả tiền

32

Sơ đồ tài khoản

33

Ví dụ 5

1. Cuối tháng 9/20x1, kế toán tính tiền lương phải trả cho nhân viên bán hàng trong tháng là 40 triệu đồng. Tiền lương trả vào 05.10.20x1
2. Chi phí điện, nước mà bộ phận bán hàng của công ty Ngọc Dung sử dụng tháng 9/20x1 là 15 triệu đồng, sẽ thanh toán trong tháng 10/20x1.
3. Vào ngày 16.6.20x1, Công ty Đại Liên vay 1 tỷ đồng của ngân hàng với mức lãi suất 1%/tháng, trả vào ngày 15 hàng tháng kể từ tháng kế tiếp. Kế toán tính chi phí lãi vay phát sinh tương ứng với 15 ngày đã sử dụng khoản vay trong tháng 6.

34

Bài tập thực hành 5

Trong tháng 9/20x1, tại Công ty Hoa Mai có tình hình như sau:

1. Trả tiền điện thoại, điện, nước trong tháng 8/20x1 là 4.500.000đ bằng TM.
2. Trả tiền lương tháng 8/20x1 của nhân viên bán hàng là 8.500.000đ bằng TM.
3. Trả tiền lãi vay tháng 8/20x1 cho ngân hàng ABC là 2.000.000đ bằng TM.
4. Trả tiền thuê cửa hàng và các vật dụng tháng 8/20x1 là 20.000.000đ bằng TGNH
5. Chi phí điện thoại, điện, nước chung tháng 9/20x1 là 5.000.000đ, trả trong tháng sau.
6. Phân bổ chi phí quảng cáo trong tháng 9/20x1 là 2.000.000đ (chương trình quảng cáo này bắt đầu từ tháng 7/20x1 và thực hiện trong 6 tháng. Công ty đã trả toàn bộ chi phí của chương trình từ tháng 6/20x1, trước khi chương trình được thực hiện)
7. Chi phí tiền lương của nhân viên bán hàng và văn phòng trong tháng 9/20x1 lần lượt là 4.000.000đ và 3.000.000đ, thanh toán vào đầu tháng sau
8. Chi phí lãi vay ngân hàng trong tháng 9/20x1 là 1.500.000đ, thanh toán khi đến hạn.
9. Mua mực in để tiếp tục kinh doanh là 30.000.000đ, chưa trả tiền người bán.

35

Doanh thu chưa thu tiền

- Khái niệm
- Tài khoản sử dụng

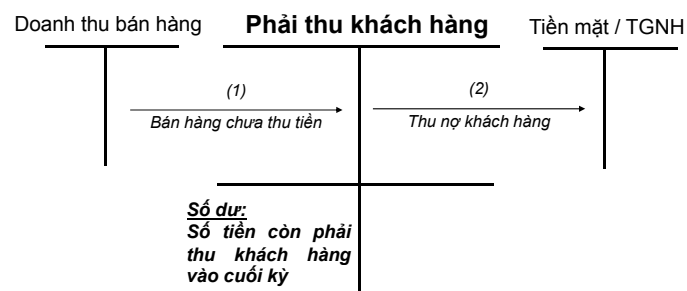
36

Khái niệm

- ❑ Doanh thu chưa thu tiền là khoản phải thu được ghi nhận khi nghiệp vụ bán hàng, cung cấp dịch vụ đã xảy ra và hoàn thành dù khách hàng chưa thanh toán.
- ❑ Bút toán điều chỉnh là ghi nhận doanh thu bán hàng cùng với một khoản phải thu khách hàng.

37

Sơ đồ tài khoản

Doanh thu chưa thu tiền

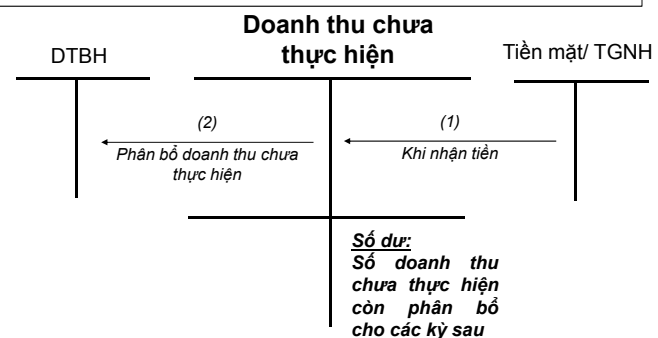
38

Doanh thu chưa thực hiện

- ❑ Doanh thu chưa thực hiện là khoản tiền doanh nghiệp đã thu của khách hàng nhưng chưa cung cấp dịch vụ cho khách hàng
- ❑ Doanh thu chưa thực hiện là một khoản phải trả.
- ❑ Bút toán điều chỉnh là phân bổ doanh thu chưa thực hiện vào doanh thu bán hàng của kỳ đó.

39

Sơ đồ tài khoản

Doanh thu chưa thực hiện

40

Ví dụ 6

Công ty Hải Thanh cho Nhà máy T thuê văn phòng làm việc bắt đầu từ 01.9.20x1 và yêu cầu trả trước tiền thuê 6 tháng là 120 triệu đồng. Ngày 20.8.20x1, Nhà máy T đã chuyển cho công ty 120 triệu đồng bằng tiền mặt.

Yêu cầu: Định khoản các nghiệp vụ của tháng 8 và tháng 9/20x1 tại Công ty Hải Thanh và Nhà máy T.

41

Bài tập thực hành 6

Công ty TNHH Hải Nam chuyên sản xuất các sản phẩm điều khiển điện công nghiệp. Trong tháng 10/20x1 có tình hình sau:

1. Bàn giao 3 tủ điện đã hoàn thành cho công ty Shinryo trị giá 480 triệu đồng và Công ty Shinryo trả ngay bằng chuyển khoản.
2. Công ty Hải Cường đã chuyển khoản cho công ty Hải Nam 63 triệu đồng để thuê lại 1 kho hàng với thời gian thuê là 3 tháng bắt đầu từ tháng 10/20x1.
3. Công ty ký hợp đồng sản xuất 1 tủ điện cho công ty Minh Phú trị giá 240 triệu đồng. Công ty Minh Phú đã chuyển trước cho công ty Hải Nam 120 triệu đồng bằng tiền gửi ngân hàng.
4. Công ty Hải Nam hoàn thành lắp ráp 1 bộ thang máy cho nhà hàng Ngọc Sương với tổng trị giá 115 triệu đồng nhưng chưa thu tiền. Được biết, giá thông thường của một hợp đồng tương tự là 120 triệu đồng.

Yêu cầu: Định khoản và thực hiện các bút toán điều chỉnh

42

Các bút toán khóa sổ và kết chuyển

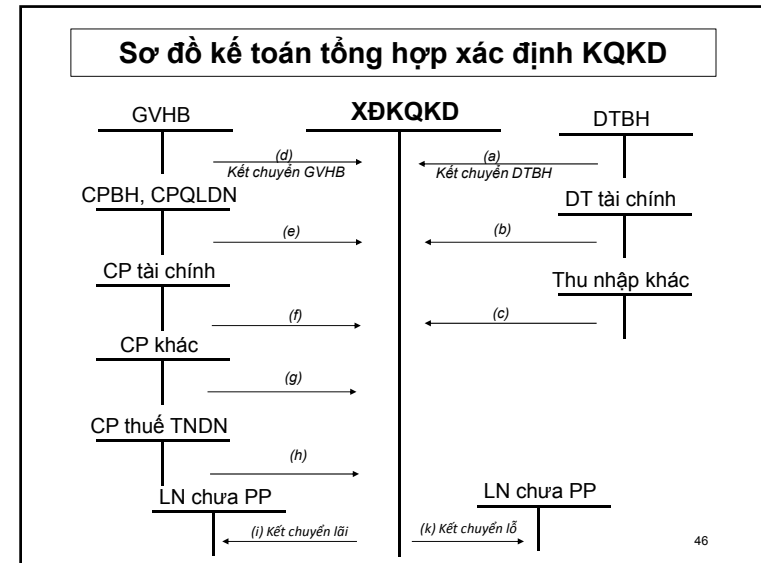
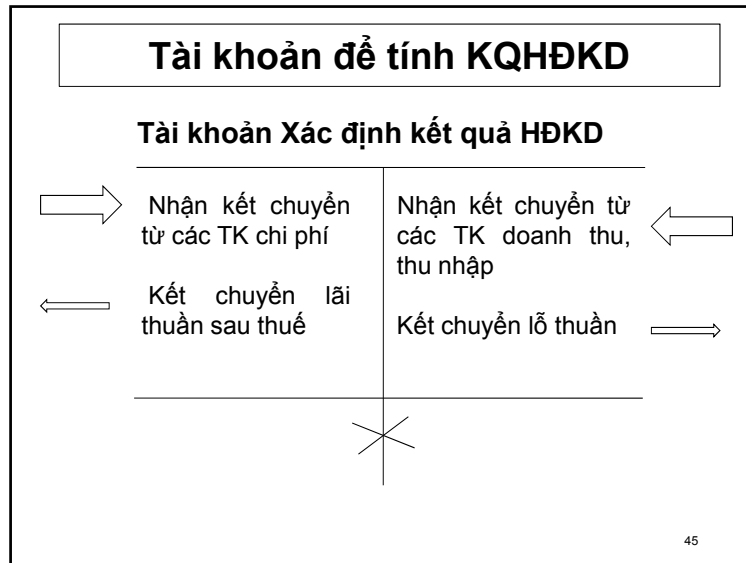
- Khóa sổ và kết chuyển doanh thu, thu nhập và chi phí để xác định kết quả kinh doanh (TK tạm thời).
 - Khái niệm
 - Tài khoản xác định KQKD
- Khóa sổ các tài khoản khác

43

Khóa sổ và kết chuyển doanh thu, thu nhập và chi phí

- ❖ Cuối kỳ, kế toán khóa sổ các tài khoản doanh thu, thu nhập và chi phí để kết chuyển vào tài khoản Xác định kết quả kinh doanh nhằm tính ra lợi nhuận của kỳ đó.
- ❖ Việc khóa sổ giúp tách biệt thu nhập, chi phí và kết quả kinh doanh của mỗi kỳ.

44

- ### Khóa sổ các tài khoản khác
- ❑ Khóa sổ các tài khoản tài sản, Nợ phải trả, Vốn chủ sở hữu. Công việc khóa sổ gồm:
- Tính toán tổng số phát sinh bên Nợ và tổng số phát sinh bên Có
 - Tính số dư cuối kỳ trên các tài khoản vào thời điểm kết thúc kỳ kế toán
- 47

- ### Bài tập thực hành 7
- Vào ngày 30.9.20x1, tại công ty A có số liệu tổng hợp như sau:
- a. Doanh thu bán hàng và cung cấp dịch vụ: 180 triệu đồng
 - b. Doanh thu chưa thực hiện 23 triệu đồng
 - c. Giá vốn hàng bán của tháng 9 là 120 triệu đồng
 - d. Chi phí QLDN
 - chi phí tiền lương: 10 triệu đồng
 - Khấu hao TSCĐ 5 triệu đồng
 - e. Chi phí bán hàng
 - Chi phí quảng cáo 10 triệu đồng
 - Chi phí tiền lương 10 triệu đồng
- Yêu cầu:** Thực hiện bút toán kết chuyển để xác định KQKD (thuế TNDN là 0%)
- 48

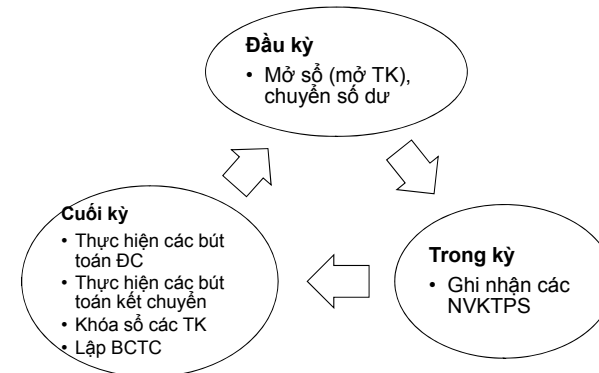
Hoàn thành chu trình kế toán

- ❑ Chu trình kế toán
- ❑ Lập báo cáo tài chính
- ❑ Đánh giá về doanh nghiệp thông qua BCTC

49

Chu trình kế toán

Chu trình kế toán là một quá trình gồm các bước công việc được kế toán thực hiện trong một kỳ kế toán:

50

Lập báo cáo tài chính

- ❑ Báo cáo kết quả hoạt động kinh doanh: sử dụng số phát sinh trên các tài khoản doanh thu, thu nhập và chi phí để lập.
- ❑ Bảng cân đối kế toán sử dụng các số dư cuối kỳ trên các tài khoản tài sản, nợ phải trả và vốn chủ sở hữu để lập.

51

Đánh giá doanh nghiệp thông qua BCTC

- Tỷ số thanh toán ngắn hạn
- Tỷ số nợ
- Tỷ số Lợi nhuận trên tài sản (ROA)

52

Bài tập thực hành 8: Có số liệu trong tháng 1/20x1 tại cty ABC như sau

TK "TGNH"		TK "TSCĐ"		TK "H.hóa"		TK "GVHB"	
400				600			
100		100		500		500	500 (KQKD)
80	(CPBH)					500	500
TK "CPBH"		TK "XĐKQKD"		TK "ĐTBH"		TK "PTKH"	
	(GVHB)	500					
(TGNH) 80	80	80	800	800	800	800	
		220					
80	80	800	800	800	800		
TK "LNCP"		TK "VGCSTH"		TK "Vay NH"			
	220		800		200		

Bài tập thực hành 8 (tiếp)

Yêu cầu:

- Lập Bảng cân đối kế toán và Báo cáo KQHĐKD của tháng 1/20x1 cho cty ABC
- Tính toán các tỷ số tài chính sau:
 - Khả năng thanh toán
 - Khả năng tự chủ tài chính
 - Hiệu quả sử dụng tài sản